

SIKKELCELANEMIE :
FOLLOW-UP VAN DE ZWANGERSCHAP
Aanbevelingen 2006

DEFINITIE

Sikkelcelanemie is een geheel van autosomaal recessieve aandoeningen waarvan de meest frequente zijn :

- HbSS (homozygoot voor HbS)
- HbSC (compound heterozygoot voor HbS en HbC)
- HbS-β-thalassemie (HbS geassocieerd met beta-thalassemie)

Er bestaan ook andere, meer zeldzame vormen (Hb SO_{Arabisch}, HbSD_{Punjab}, ...).

SYMPTOMATOLOGIE BIJ DE VOLWASSENE

- Chronische hemolytische anemie
- Ischemische insulden, nl vaso-occlusief, voornamelijk osteo-articulair (nooit abdominaal)
- Acut thoracaal syndroom
- CVA
- Acute hemolyse
- ...

De ernst van de ziekte varieert van de ene patiënt tot de andere. Het aantal pijncrisisen is echter een goede marker voor de ernst van de ziekte.

Een hoog hemoglobine maar laag Hb F en een WBC-telling >15000/mm³ wijzen eveneens op een toegenomen risico op pijncrisisen.

VERWIKKELINGEN VAN DE ZWANGERSCHAP

Een zwangerschap is zowel voor de moeder (x 100) als voor de foetus (x 10) een hoog-risicozwangerschap, zelfs in het geval van een matig ernstige vorm zoals bij HbSC (1).

1. De zwangerschap verhoogt het risico op sommige verwikkelingen eigen aan sikkelcelanemie (door fysiologische veranderingen en het onderbreken van de behandeling) :

- Vaso-occlusieve crisisen
- Acut thoracaal syndroom
- Verergering van de anemie
- Acut longoedeem

2. Specifieke risico's:

- infecties (vooral urineweginfecties)
- placentaire veranderingen: prematuriteit, IUGR, pre-eclampsie, placentaloslating

FOLLOW-UP VAN DE ZWANGERSCHAP gynecoloog, hematoloog en anesthesist + ...

1. Zo mogelijk vóór de zwangerschap:

- Klinische en paraklinische evaluatie, inclusief uitgebreide fenotypering van de RBC en opsporen van irreguliere antistoffen
- Onderbreken van de behandeling en zich vergewissen van een stabiele evolutie gebeurt best vóór de zwangerschap
- **Prenatale diagnostiek** bij de foetus voorstellen als ouders drager zijn van een hemoglobinopathie

Opgelet voor sommige patiënten is het onmogelijk om compatibel bloed te vinden!: neem vanaf het begin van de zwangerschap contact op met de arts van het transfusiecentrum om dit te bespreken en voer een volledige RBC-fenotypering uit. Afwezigheid van compatibel bloed verhoogt het risico op materneel overlijden.

2. Preventie :

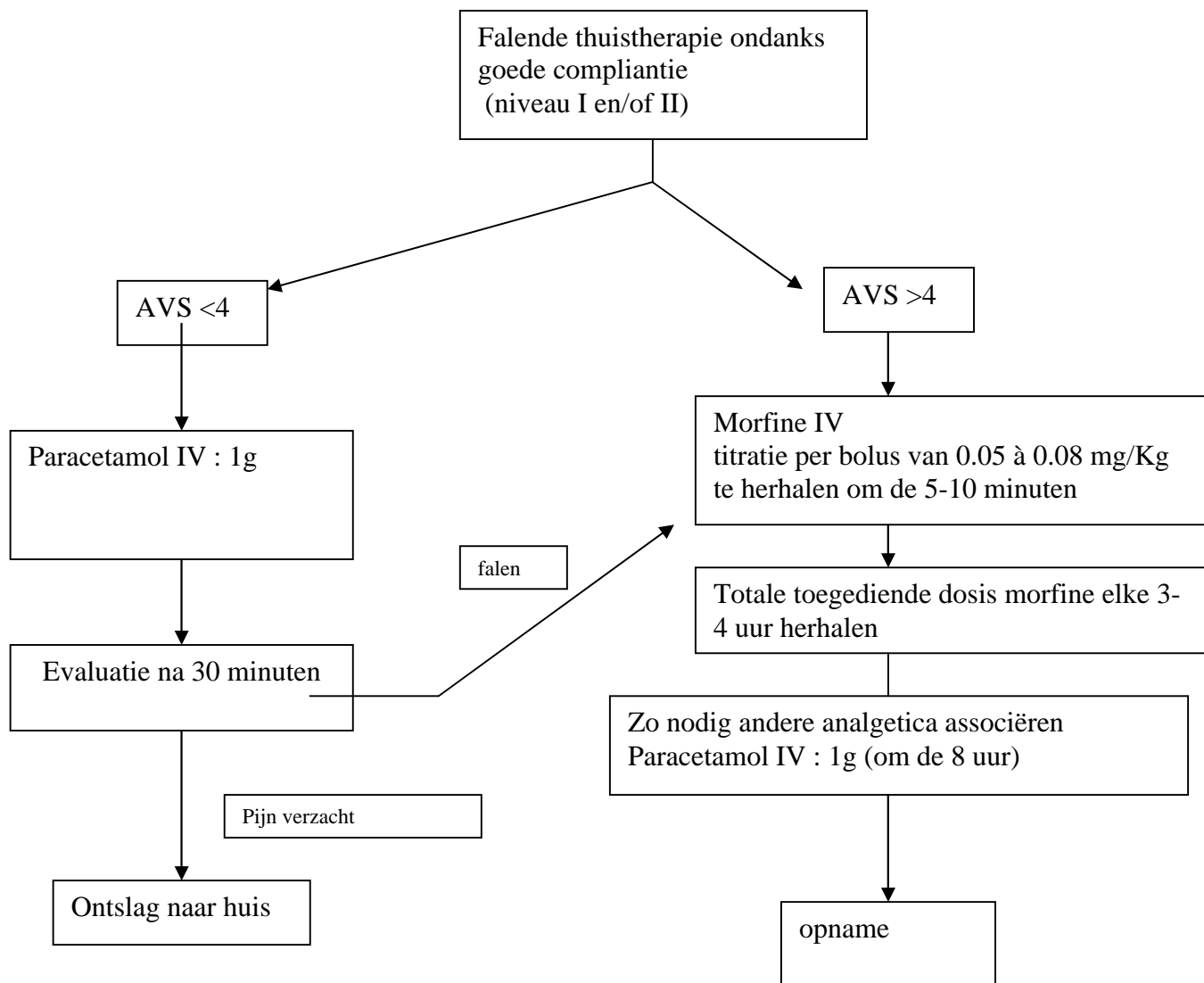
- Alle factoren die een crisis kunnen uitlokken moeten vermeden worden: koude, deshydratatie, hypoxie, stress, hevige inspanningen, infectie, verblijf op grote hoogte, vliegtuigreizen, roken, alcohol
- Infecties moeten opgespoord worden en agressief behandeld (minstens 50% van de patiënten met sikkelcelanemie maken in de loop van de zwangerschap of rond de bevalling een ernstige infectie door), vooral urinair (urineculture 1x/maand en hydratatie ++ aangeraden) en respiratoir tijdens het post-partum.
- Optimale gewichtstoename.
- Controle van de vaccinaties, namelijk anti-pneumococcon vaccin (5 jaar geldig, goedgekeurd tijdens zwangerschap) en griepvaccin 1x per jaar.

- Vanaf 24 weken, frequentere prenatale consultaties; bij minste twijfel 2 x/week
- Elke maand: bloedname (vb. Bloedbeeld, levertesten, nierfunctie)
- Bij de eerste consultatie, op 28 en 36 weken: opsporen van pre-eclampsie (frequentie 30% !!), van placentaire insufficiëntie en placentaloslating; **als** patiënte vroeger transfusies gehad heeft, moeten ook irreguliere antistoffen opgespoord worden
- Vanaf 26 weken, elke maand: echo Doppler en zo nodig monitoring
- Rond 35-36 weken : ziekenhuisopname
- Op 36 weken: PROM
- Rond 38 weken (vooral als cervix rijp is) : inductie

3. Behandelingen:

- Hydroxyurea stoppen (ook bij borstvoeding)
- **Foliumzuursupplementen** 4 mg/dag et multivitaminen
- Geen ijzersupplementen als ferritine normaal of gestegen is.

Bij een vaso-occlusieve crisis (het belangrijkste symptoom is pijn. De VOC blijft een klinische diagnose en is de meest frequente oorzaak van maternele morbiditeit en mortaliteit)

- **Vermijden van** vermoeidheid, afkoeling en stress
- Algoritme voor **follow-up van de pijn**

- **Alle anti-inflammatoire medicatie is absoluut gecontraïndiceerd vanaf 32 weken zwangerschap (risico op mors in utero tgv sluiting van ductus arteriosus)**
- Hydratatie : 3 à 5 liter per dag als de hartfunctie normaal is en er geen tekenen van pre-eclampsie zijn. Perfusion $\frac{3}{4}$ Glucosé 5% - $\frac{1}{4}$ Glucosé 5% en Hartmann + 1.5 à 3 gr KCl per liter volgens het ionogram
- O₂ 3 liter per min
- **Infectie** opsporen en lage drempel voor opstarten van antibiotica (Amoxicilline IV als geen focus gevonden wordt)

TRANSFUSIES : risico op allo-immunisatie, infectie en ijzerbelasting: dus transfusie **alleen als** belangrijke klinische tekens, hypoxemie (saturatie <94%), weinig tolerantie van de anemie (hypervolemie) of bij Hb < 6 gr/dL ;

Bevalling en onmiddellijk postpartum (48 u)

Dit is een hoog-risico moment

- Vaginale bevalling verkiezen maar PROM nagaan (cefalopelvische dysproportie?)
- Preop bloedname, 4 eenheden compatibele RBC voorzien (tijdens zwangerschap te plannen)
- O₂ 3 liter per min tijdens de arbeid
- Amoxicilline 4x1 gr IV per dag
- Peridurale anesthesie wordt aanbevolen (omwille van het gevaar van pijn. Bloeddruk en oxygenatie moeten goed gevolgd worden)
  - Hydratie (3 liter IV per 24 u indien er geen tekenen van pre-eclampsie zijn)
- LMWH aan profylactische dosis en steunkousen tijdens postpartum.
- Snel transfuseren bij overvloedig bloedverlies
- Infectie tijdens postpartum opsporen (episiotomie – endometritis - urinair)
- Verhoogd risico op « acuut thoracaal syndroom» (bij minste thoracaal en respiratoir teken : Rx thorax, saturatiemeting en zie protocol ATS bij de volwassene)
- Spirometrie als langdurig borstvoeding
- Borstvoeding is toegelaten maar verhindert het herstarten van hydroxyurea
- anticonceptie: bediscussieerbaar ++ : (cf maternele mortaliteit 1% -perinatale mortaliteit : 5%)
tubasterilisatie? Progestogenen ? Oestro-progestogenen ('de pil') en spiraaltje liefst te vermijden (risico op DVT en infectie)

Referenties

ACOG Clinical Management Guidelines for Obstetrician-Gynecologists: Hemoglobinopathies in Pregnancy. Obstet Gynecol 2005;64:203-211.

Serjeant GR, et al. Fecundity and pregnancy outcome in a cohort with sickle cell-haemoglobin C disease followed from birth. BJOG 2005;112:1308-1314.